

Tilsyn ved Universitetet i Oslo – dokumentasjon til NOKUT

INTERN LESEVEILEDNING – VI TAR BORT DENNE BOKSEN FØR VI SENDER TIL NOKUT:

Hvordan vurderer NOKUT de ulike delene av dokumentasjonen?

Institusjonsledelsens beskrivelse av institusjonelle særtrekk regnes som overordnet bakgrunnsinformasjon og blir ikke vurdert som en del av tilsynsdokumentasjonen.

Vedleggene regnes som primærdokumentasjon og er det primære vurderingsgrunnlaget for komiteen. Når de konkluderer, vil de legge vekt på det de kan finne belegg for her.

Institusjonens redegjørelser til kriteriene, studentuttalelsen og intervjuene under institusjonsbesøket regnes som supplerende kilder. De kan styrke eller utdype primærkildene eller avdekke behov for mer informasjon.

OMFANG: Institusjonsledelsens beskrivelse av institusjonelle særtrekk skal være 1-3 sider. Redegjørelsene for de angitte enkeltkriteriene skal være 1-2 sider. Leseveiledningen på hvert kriterium skal være inntil 1 side. Det er ikke oppgitt et anbefalt antall sider vedlegg.

Innholdsfortegnelse

Institusjonsledelsens beskrivelse av institusjonelle særtrekk.....	2
1. Universitets- og høyskoleloven, § 1-6 – kvalitetssystem og studentevalueringer	5
2. Universitets- og høyskoleloven, § 4-3 (4) – arbeid med læringsmiljøet	7
3. Studiekvalitetsforskriften, § 2-1 (2) – periodiske evalueringer av studietilbudene	9
4. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (1) – strategisk forankring og innretning	11
5. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (2) – ledelsesforankring og kvalitetskultur.....	13
6. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (3) – systematisk kontroll av studietilbudene.....	17
7. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (4) – systematisk innhenting av informasjon	19
8. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (5) – bruk av kunnskap til utvikling	21
9. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (6) – utvikling av den samlede studieporteføljen	24
Vedlegg.....	28

Forkortelser som blir brukt for Universitetet i Oslos enheter

HF	Det humanistiske fakultet	STK	Senter for tverrfaglige kjønnsstudier
JUS	Det juridiske fakultet	SUM	Senter for utvikling og miljø
MN	Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	ISS	Den internasjonale sommerskolen
MED	Det medisinske fakultet	UB	Universitetsbiblioteket
OD	Det odontologiske fakultet	LINK	Senter for læring og utdanning
SV	Det samfunnsvitenskapelige fakultet	LOS	Ledelse- og støtteenheter
TF	Det teologiske fakultet		
UV	Det utdanningsvitenskapelige fakultet		

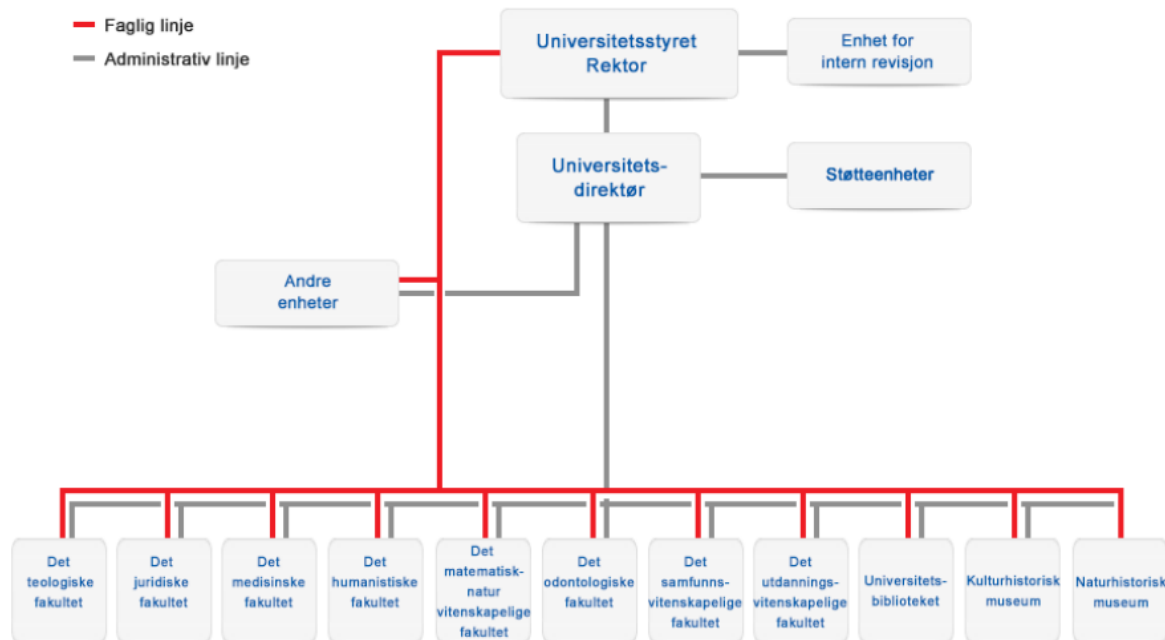
Institusjonsledelsens beskrivelse av institusjonelle særtrekk

Universitetet i Oslo (UiO) har i over to hundre år undersøkt, utfordret og formet det norske samfunnet og utviklet kunnskap av verdi for hele verden. Kvaliteten og bredden i forskning og utdanning plasserer UiO i en nasjonal særstilling og utgjør grunnlaget for UiOs posisjon som et europeisk ledende forskningsintensivt breddeuniversitet.

UiOs sterke posisjon er et resultat av målrettet og systematisk arbeid gjennom mange år. UiO skal bygge videre på faglige kvaliteter, kollegiale verdier og organisatoriske styrker og være et åpent og inkluderende fellesskap for studenter og ansatte.

Verden står overfor utfordringer som vil kreve innsats fra hele det globale akademiske fellesskapet. UiO skal ta ansvar for å bidra til løsninger både på kjente utfordringer og utfordringer vi ikke vet om ennå. Gjennom samfunnsoppdraget vårt utdanner vi høyt kvalifiserte studenter, driver langsiktig grunnleggende forskning og arbeider for at kunnskap tas i bruk.

Organisasjonskart

Figur 1 - Organisasjonskart

Universitetsstyret er UiOs øverste organ. Rektor er valgt og er styrets leder. Styret har ansvar for at den faglige virksomheten holder høy kvalitet og for at institusjonen drives effektivt og i overensstemmelse med gjeldende regelverk. Kjernevirksomheten er konsentrert rundt åtte fakulteter, to universitetsmuseer, universitetsbiblioteket og flere sentre. I tillegg kommer LINK – Senter for læring og utdanning samt støtteenheter for administrative funksjoner, eiendomsforvaltning og informasjonsteknologi.

UiOs kvalitetsarbeid

Strategi 2030 er UiOs overordnede styringsdokument og skal bidra til å videreutvikle kvaliteten i forskning og utdanning slik at UiO styrker sin plass i toppsjiktet blant Europas universiteter. UiO skal bygge videre på faglige kvaliteter, kollegiale verdier og organisatoriske styrker og være et åpent og inkluderende fellesskap for studenter og ansatte. Med høye ambisjoner for utdanningsvirksomheten,

har UiO behov for et velfungerende kvalitetssystem som legger til rette for videreutvikling av utdanningskvaliteten og lærings- og arbeidsmiljøet.

UiOs styring er basert på en svært stor grad av distribuert ansvar og autonomi for de faglige enhetene. Det sentrale nivået ønsker å styre overordnet og i det store, og forholdet til de faglige enhetene preges av stor tillit og frihet til å finne egne veier og løsninger. Felles strategier og policyer er oftest utarbeidet etter omfattende og inkluderende prosesser og preget av ønske om konsensus.

I kvalitetsarbeidet har UiO tradisjonelt lagt vekt på å ha et distribuert system med lokale tilpasningsmuligheter og stor frihet til å velge evalueringsmetoder og -frekvens. Det har vært viktig at rutiner skal finnes, men de må ikke være like. For å unngå unødvendig byråkrati har UiO vektlagt å ha minst mulig rapportering ut over eget organisasjonsnivå. Kvalitetsarbeidet skal være preget av tillit og rom for faglig særpreg.

Disse verdiene ble bevart og søkt tydeliggjort da universitetsstyret i desember 2020 godkjente et revidert kvalitetssystem. Revisjonen dempet fokuset på kontroll og forsterket fokuset på videreutvikling. Kvalitetsarbeidet ble knyttet tettere til UiOs strategi, til den faglige aktiviteten og til forskningsbasert kunnskap om læring og utdanning. Det var særlig viktig å tydeliggjøre det faglige ansvaret for kvalitetsarbeid, og å presisere rollen og forventningene til utdanningsledere.

Kollegiale organer som utdanningskomiteen og forskningskomiteen er verdifulle arenaer for samhandling, også med studentene og ph.d.-kandidatene. De har en helt sentral oppgave i å forankre og formidle rammene for kvalitetsarbeidet utover i organisasjonen. Fakultetene og instituttene har tilsvarende arenaer for kollegial involvering, utvikling av læringsmiljø og samarbeid på tvers.

UiO gir stort handlingsrom til fagmiljøene og de vitenskapelig ansatte, og det skal være anledning til både å prøve og feile når det gjelder utvikling av undervisnings- og læringsformer. Dette kobles med tett oppfølging av UiOs og fakultetenes utdanningsledere og med erfaringsdeling gjennom blant annet en felles utdanningskonferanse og mange lokale initiativer.

LINK - Senter for læring og utdanning ble etablert i 2017 og arbeider for å heve utdanningskvaliteten ved UiO gjennom forskningsbaserte tilbud for universitetspedagogisk kompetanseutvikling og andre tiltak knyttet til utdanningsledelse og undervisningsutvikling. Senteret arbeider også med utredninger og utviklingsprosjekter samt formidling og samarbeidsarenaer på tvers av UiO.

UiO er en stor institusjon med mange ulike enheter og fagtradisjoner. Det er derfor viktig med bred enighet om de felles føringene i kvalitetssystemet, jf. også det grunnleggende premisset om distribuert ansvar og autonomi. Vi opplever at grunntrekkene i kvalitetssystemet er godt forankret, at de lar seg tilpasse ulike kontekster og faglige behov og at de i stor grad blir brukt etter hensikten.

Internasjonalt samarbeid – Circle U.

Som et internasjonalt orientert breddeuniversitet har UiO særlige forutsetninger for å lykkes med å utvikle sterke tverrfaglige og innovative miljøer. Gjennom samarbeid på tvers av faglige, institusjonelle og nasjonale grenser skal vi utvikle kunnskap som bidrar til en bærekraftig verden. Vår tids samfunnsutfordringer krever globale løsninger, og UiO skal fornye sitt internasjonale utdannings-samarbeid. Gjennom et styrket europeisk samarbeid skal UiO nå ut globalt på nye måter og med større kollektiv kraft enn i dag.

UiO koordinerer universitetsalliansen Circle U., som i juli 2020 fikk tittel og finansiering gjennom EUs utdanningsprogram Erasmus+ som European University. Arbeidet med alliansen er et sentralt grep i UiOs arbeid med å nå de ambisiøse målene våre for internasjonalisering av utdanningsvirksomheten. Circle U. er den eneste alliansen som ledes fra Norge, og den eneste som ledes fra et land som ikke er

medlem i EU. Alliansen har ni partnere og omfatter nærmere en halv million studenter og 65 000 ansatte, med et felles mål om å skape en sømløs felleseuropeisk campus.

Circle U. er formelt et treårig prosjekt som løper fra november 2020 til oktober 2023. Prosjektet utgjør det første skrittet på veien mot å etablere felles undervisningstilbud, infrastrukturer og forskningsfelleskap mellom partneruniversitetene. Alliansen har også en langsiktig ambisjon for samarbeid som strekker seg ut over prosjektperioden. Sentrale elementer er en sterkere sammenkopling av utdanning, forskning og innovasjon, utvikling av digitalt utdannings samarbeid, større bruk av studentaktive læringsformer og integrering av ulike former for mobilitet på alle utdanningsnivåer.

Studietilbud, opptak og fordelingen av studentmassen

Grunnstrukturen for UiOs utdanninger ble lagt med kvalitetsreformen. Hovedmodellen består av treårige bachelorprogram, halvannet- og toårige masterprogram og treårige ph.d.-program. I tillegg finnes det fem- og seksårige master- og profesjonsprogram, årsenheter og videreutdanninger. UiO har også et mindre antall flerfaglige og tverrfaglige tilbud. De siste årene er det etablert egne honours-tilbud, både som et eget studieprogram på bachelornivå og som tillegg til ordinære studieprogram på masternivå. Denne helheten omtales i det følgende også som «studietilbudet» ved UiO. Programmene på alle nivåer betegnes som «studieprogram», eventuelt med en nivåangivelse.

I 2022 tilbyr UiO 200 studieprogram. 18,5% av disse er årsenheter på bachelor- og masternivå, 25% er bachelorprogram, 44,5% er halvannet- eller toårige masterprogram, 4,5% er fem- og seksårige program, 4% er ph.d.-program og 3,5% er øvrige studietilbud. Om lag 35% av programmene tilbys på engelsk, i hovedsak masterprogram.

I løpet av 2022 tilbys til sammen 2955 emner. Om lag 35% av emnene er på bachelornivå, 50% på masternivå og 15% på ph.d.-nivå. I overkant av halvparten av emnene kan tilbys på engelsk.

UiO har årlig i overkant av 40 000 søkere til studietilbudet vårt på bachelor- og masternivå. Gitt bredden i studietilbudet, er det naturlig at UiOs søkere er en mangfoldig gruppe. UiO har i 2022 i overkant av 17 000 førstevalgsøkere i Samordna opptak. Dette er en nedgang fra de rekordhøye søkertallene i 2020 og 2021, i likhet med resten av sektoren. En stor andel av søkerne tilhører de yngre aldersgruppene. 44% av førstevalgsøkerne er 21 år eller yngre og 27% er 22-25 år. Samme år var det om lag 12 000 søkere til UiOs masterprogram. Også her er det nedgang fra de to foregående årene. 44% av mastersøkerne er i aldersgruppen 22-25 år og 29% i aldersgruppen 26-30 år.

I 2021 hadde UiO 26 649 registrerte studenter på bachelor- og masternivå. 31% av studentene gikk på et bachelorprogram, 25% på et fem- eller seksårig program, 22% på et halvannet- eller toårig masterprogram, 11% tok enkeltemner og 11% på en årsenhet eller et annet kortvarig studietilbud. I tillegg var det 2966 aktive ph.d.-avtaler i 2021, hvor drøyt halvparten hadde UiO som arbeidsgiver.

Oppsummert ser vi at halvannet- og toårige masterprogram utgjør den største andelen av studieprogrammene, mens studenter på bachelorprogram utgjør den største andelen av studentmassen. UiO har store ph.d.-utdanninger og en betydelig andel kandidater med ekstern arbeidsgiver.

Det totale antallet studenter har gått jevnt nedover siden 2015, parallelt med at antall studiepoeng per student har gått jevnt oppover. Det reduserte studenttallet skyldes blant annet redusert overbooking og nye vurderinger av hvilke emner som gjøres tilgjengelig for enkeltemnestudenter. I 2021 gikk antallet studiepoeng per student noe ned, men er likevel høyere enn de foregående årene.

1. Universitets- og høyskoleloven, § 1-6 – kvalitetssystem og studentevalueringer

Universiteter og høyskoler skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring som skal sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen. Studentevalueringer skal inngå i systemet for kvalitetssikring.

1.1 Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon (maks 1 side)

Hovedformålet med UiOs kvalitetssystem er å gi verktøy for å innhente informasjon om, vurdere og videreutvikle utdanningskvaliteten. For å legge til rette for dette har kvalitetssystemet tre søyler:

- Oversikt over ansvar og involvering, lederroller, kollegiale organer mm. Det sentrale grepet er utdanningslederlinjen som går fra universitetsledelsen og videre til fakulteter, institutter, program og emner, med støtte fra kollegiale organer, LINK og administrasjonen.
- Oversikt over sentrale verktøy for å etablere et kunnskapsgrunnlag for kvalitetsarbeidet. Program- og emneevalueringer er godt innarbeidede komponenter, og arbeidet med undersøkelser og analyser er i rask utvikling. I tråd med UiOs egenart er forsknings- og utviklingsaktiviteter tillagt stor vekt også i kvalitetsarbeidet.
- Felles rammer for videreutvikling av utdanningskvaliteten basert på kunnskapsgrunnlaget. Dette inkluderer både en kortfattet beskrivelse av lederansvaret, tilrettelegging for kollegial involvering og samhandling og arbeidet med virksomhetsstyring og utdanningsportefølje.

Den felles systembeskrivelsen (vedlegg 101) plasserer ansvar og angir minimumskrav for kvalitetsarbeidet og evaluering av utdanningskvalitet. Fakulteter, institutter og støtteenheter fastsetter rutinebeskrivelser for aktivitetene i kvalitetssystemet i tråd med arbeidsdelingen mellom nivåene. I tillegg skal det finnes mandater/funksjonsbeskrivelser for utdanningslederroller og formelle organer for utdanningskvalitet som viser ansvaret for gjennomføring og oppfølging av aktivitetene i kvalitetssystemet, jf. kapittel 5. Alle nivåer skal bidra til felles og lokale tiltak som legger til rette for erfaringsdeling og læring på individ- og organisasjonsnivå.

Studentevalueringer inngår i opplegget for emneevaluering og i opplegget for undersøkelser og analyser, og for ph.d.-kandidatene også i den jevnlige fremdriftsrapporteringen. Gjennom Si fra-systemet har studentene og ph.d.-kandidatene anledning til å melde fra om fysiske og sosiale forhold uavhengig av øvrige evalueringer. Tilbakemeldinger fra studentene og ph.d.-kandidatene vil ofte også inngå i de periodiske programevalueringene, enten direkte i form av særskilte undersøkelser eller gjennom oppsummeringer av andre evalueringer.

Kvalitetssystemet ble sist oppdatert i desember 2020, og vi legger ved notatet som forklarer hvilke endringer som ble gjort og begrunnelsen for disse (vedlegg 102). Dette er også vist fram i oversikten for ansatte over elementene i kvalitetssystemet (vedlegg 103). For eksempler på rutinebeskrivelser for aktivitetene i kvalitetssystemet, mandater/funksjonsbeskrivelser og studentevalueringer viser vi til leseveiledningene for de påfølgende kriteriene.

UiOs Enhet for internrevisjon har en uavhengig, objektiv bekreftelses- og rådgivningsfunksjon som har til hensikt å forbedre UiOs drift. De siste årene har EIR sett på flere prosesser innen kvalitetsarbeidet, blant annet om kvalitetssystemet (vedlegg 104).

1.2 Oversikt over nummererte vedlegg

- 101: Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Oslo.
- 102: Styrenotat fra desember 2020 om revisjon av kvalitetssystemet.
- 103: Oversikt for ansatte over elementene i kvalitetssystemet
- 103: Rapport fra Enhet for internrevisjon om UiOs kvalitetssystem for utdanning.

2. Universitets- og høyskoleloven, § 4-3 (4) – arbeid med læringsmiljøet

Institusjonens arbeid med læringsmiljøet skal dokumenteres og inngå som en del av institusjonens interne system for kvalitetssikring etter § 1-6.

2.1 Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon (maks 1 side)

Den felles overbygningen for arbeidet med utvikling av lærings- og arbeidsmiljøet finner vi i UiOs strategiske plan og årsplaner, jf. kapittel 4. Store deler av arbeidet er initiert og gjennomført av fakultetene og foregår i fagmiljøene, og det er en betydelig aktivitet ved Universitetsbiblioteket. Lærings- og arbeidsmiljø er ikke skilt ut som eget tema i kvalitetssystemet eller i kvalitetsarbeidet, men er integrert i ansvarsfordelingen, kunnskapsgrunnlaget og utviklingsarbeidet, jf. kapittel 1.

Utdanningskomiteens og læringsmiljøutvalgets porteføljer er delvis overlappende, jf. kapittel 5, men læringsmiljøutvalget har et særskilt ansvar for at bestemmelsene om læringsmiljø blir fulgt og for studentenes medvirkning i prosessene som berører læringsmiljøet (vedlegg 201). Utvalget gir råd til universitetsledelsen i spørsmål som gjelder læringsmiljø (vedlegg 202) og oppsummerer arbeidet sitt i en årsrapport (vedlegg 203, vedlegg 204). Forskningskomiteen har tilsvarende ansvar for helheten i ph.d.-kandidatens lærings- og arbeidsmiljø (vedlegg 508).

Tett og god kontakt med studentene, ph.d.-kandidatene og deres organisasjoner er en viktig forutsetning for å lykkes med kvalitetsarbeidet. Studentparlamentet ved UiO er et aktivt politisk verksted som kontinuerlig oppdaterer og videreutvikler standpunktene og hjertesakene sine. UiO-ledelsen og ledelsen i Studentparlamentet møtes annenhver uke, og tilsvarende møter finnes også på fakultetene (vedlegg 205). UiODoc arbeider på tilsvarende måte som Studentparlamentet for å fremme felles akademiske, profesjonelle og sosiale interesser for ph.d.-kandidatene og post-doktorene, for eksempel gjennom forskningskomiteen og gjennom møter med universitetsledelsen (vedlegg 206). Studentdemokratiet ved UiO er nærmere omtalt i kapittel 5.

Studentene og ph.d.-kandidatene skal alltid ha et sted å melde fra om fysiske og sosiale forhold, uavhengig av øvrige evalueringer. Studenter og ph.d.-kandidater som ikke er ansatt ved UiO kan bruke Si fra-systemet, mens ph.d.-kandidater som er ansatt ved UiO kan bruke varslingskanalen for ansatte. Si fra-systemet for studenter og varslingskanalen for ansatte har felles rutiner for behandling av sakene som meldes inn (vedlegg 207). Sakene kan også danne grunnlag for videre oppfølging og evaluering. Håndteringen av saker i Si fra-systemet oppsummeres i en årsrapport (vedlegg 208).

Muligheten for fysisk tilgang til campus er svært viktig for studentens integrasjon i studie- og fagmiljøet, og dette har vært særlig utfordrende i koronaperioden. I 2021 og 2022 har fakultetene og fagmiljøene jobbet målrettet med å revitalisere læringsmiljøet og den store bredden i studentdrevne aktiviteter og foreninger på UiO. Ett av de sentrale tiltakene i 2022 har vært LINKs opplæringsopplegg for læringsassistenter og for underviserne som skal integrere læringsassistenter i undervisningen (vedlegg 209). Det er også gjort en særskilt innsats for stipendiatene som har arbeidsplass ved UiO i koronaperioden (vedlegg 210).

UiO legger stor vekt på utvikling av det digitale læringsmiljøet, og lyser årlig ut strategiske midler til IT i utdanning (vedlegg 211). I 2021 var utlysningen todelt: tematiske innovasjonsprosjekter innen IT i utdanning og etablering av permanente støttetjenester/utviklingsenheter for utvikling av fagnær digital undervisning ved fakultetene. Ambisjonen er å skape undervisning og læringsforløp med en dypere integrasjon mellom fag og kunnskapsområder, IT og læringsutbytte.

2.2. Oversikt over nummererte vedlegg

- 201: Mandat for læringsmiljøutvalget
- 202: Eksempler på innkallinger og referater for LMU med relevante temaer
- 203: Årsrapport for læringsmiljøutvalget 2020/2021 (under korona)
- 204: Årsrapport for læringsmiljøutvalget 2018/2019 (før korona)
- 205: Eksempler på agendaer for UiO-ledelsens faste møter med Studentparlamentet
- 206: Eksempler på agendaer for UiO-ledelsens faste møter med UiODoc
- 207: Grunnprinsippene for håndtering av læringsmiljøsaker
- 208: Årsrapport for Si fra-systemet
- 209: LINKs opplæringsopplegg for studentassistenter og undervisere
- 210: UiOs arbeid med tilrettelegging for stipendiater i koronaperioden
- 211: Utlysning av strategiske midler til IT i utdanning

3. Studiekvalitetsforskriften, § 2-1 (2) – periodiske evalueringer av studietilbudene

Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine. Representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene. Evalueringresultatene skal være offentlige.

3.1 Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon

UiO har et godt innarbeidet opplegg for periodiske programevalueringer som gir et viktig helhetsblikk på programmene. Hovedtrekkene i ordningen har ligget fast siden kvalitetssystemet ble etablert i 2004. Ordningen er beskrevet i kvalitetssystemets kapittel 3 (vedlegg 101).

Fakultetene utarbeider rutinebeskrivelser for evalueringene, holder oversikt over når programmene skal evalueres og avgjør hvordan evalueringsrapportene gjøres tilgjengelig for studenter eller ph.d.-kandidater og andre involverte. Både rutinene, rapportoppsettet og publiseringsløsningen er noe ulik mellom fakultetene. Evalueringsrapportene gjøres tilgjengelig på UiOs nettsider. Vedlagt er eksempel på rutinebeskrivelse (vedlegg 301), tidsplan (vedlegg 302) og eksempel på evalueringsrapport fra MN (vedlegg 303).

Fra starten i 2004 var det krav om periodisk programevaluering minst hvert fjerde år. Dette ble imidlertid oppfattet som i overkant hyppig, siden både gjennomføringen av evalueringene og det påfølgende forbedrings- og utviklingsarbeidet erfaringsmessig tar lenger tid. Kvalitetssystemet har derfor krav om periodisk programevaluering innenfor en seksårsperiode.

Det er innarbeidet praksis at fakultetene kan sette ordningen med periodiske programevalueringer på pause i perioder hvor det foregår større revisjoner i hele eller deler av programporteføljen.

I begynnelsen av koronaperioden var førsteprioritet å få på plass digital undervisning, og fakultetene og fagmiljøene la ned en imponerende innsats for å få dette til. Det ble nødvendig å avlyse eller utsette en del aktiviteter, også innenfor kvalitetsarbeidet (vedlegg 304). For eksempel ble det ikke forventet at fakultetene prioriterte periodiske programevalueringer i denne perioden. Et kompensierende tiltak for utdanningene på bachelor- og masternivå var å gjennomføre institusjonelle undersøkelser om studiekvalitet og læringsmiljø, jf. kapittel 7.

3.2 Oversikt over nummererte vedlegg

- 301: Eksempel på rutinebeskrivelse for periodisk programevaluering fra MN
- 302: Eksempel på tidsplan for periodiske programevalueringer fra MN
- 303: Eksempel på rapport fra periodisk programevaluering fra MN
- 304: Notat om tilpassing av kvalitetsarbeidet i 2020 – konsekvenser av pandemien

4. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (1) – strategisk forankring og innretning

Institusjonens kvalitetsarbeid skal være forankret i en strategi og dekke alle vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte.

4.1 Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon

Kvalitetssystemet skal bidra til at UiO jevnlig og systematisk vurderer om målene og ambisjonene for utdanningsvirksomheten og læringsmiljøet realiseres. Målene er nedfelt i UiOs og fakultetenes strategiske planer og årsplaner samt i program- og emnebeskrivelsene. I prinsippet skal ikke kvalitetssystemet tilføre egne målsetninger, men bygge på de strategiske dokumentene.

Strategi 2030 er førende for hele Universitetet i Oslo og viser de områdene UiO anser som særlig viktig for utvikling av utdanningskvaliteten i årene framover (vedlegg 401). Strategien er basert på fire overordnede ambisjoner med tilhørende målformuleringer. UiO skal:

- fremme uavhengig, banebrytende og langsiktig forskning
- utdanne studenter med kunnskap, evne og vilje til å skape en bedre verden
- styrke dialogen med omverdenen og arbeide for at kunnskap tas i bruk
- være en nyskapende organisasjon og et attraktivt arbeids- og studiested

De langsiktige ambisjonene i strategi 2030 tas videre i UiOs felles årsplan (vedlegg 402). Årsplanen er UiOs sentrale styringsdokument for å realisere Strategi 2030. Årsplanen uttrykker universitetsstyrets overordnede prioriteringer, og skal i størst mulig grad gjenspeile ambisjonene og prioriteringene i Strategi 2030. Fakultetene har egne strategi- og årsplaner, og vi legger ved et eksempel på strategiplan (vedlegg 403) og årsplan (vedlegg 404) fra [fakultet].

Kvalitetssystemet kan ikke og har ikke som ambisjon å omfatte alle aktivitetene som inngår i utdanningsvirksomheten ved UiO, men konsentrerer seg om noen viktige rammebetingelser for utvikling av utdanningskvaliteten (vedlegg 101):

- **Ansvarsfordeling:** Distribuert ansvar og autonomi for enhetene og fagmiljøene er et sentralt premiss for kvalitetsarbeidet. Derfor er det svært viktig å vite hvem som har ansvar for arbeidet på ulike nivåer, og dette har fått en stor plass i kvalitetssystemet.
- **Kunnskapsgrunnlag:** Det er en grunnleggende målsetning at kvalitetsarbeidet skal ta utgangspunkt i oppdatert faglig og utdanningsfaglig kunnskap, og forsknings- og utviklingsaktiviteter er et sentralt element. Derfor er kunnskapsgrunnlaget viktig, og dette skal være dynamisk og kunne tilpasses enhetenes og fagmiljøenes behov.
- **Involvering:** På en stor institusjon er ikke utvikling av utdanningsvirksomheten avgrenset til bestemte lederroller eller organer, selv om de formelle lederrollene har et stort ansvar i å legge til rette for vurderinger av og beslutninger om tiltak. Kollegial involvering, utvikling av læringsmiljø og samarbeid på tvers har derfor fått en stor plass i kvalitetssystemet.

Vurderinger av studentenes og ph.d.-kandidatenes læringsutbytte inngår i mange av komponentene i kvalitetssystemet, særlig i ordningene for systematisk kontroll av studietilbudene, jf. kapittel 6. Summen av dette utgjør grunnlaget for å vurdere kvaliteten på læringsutbyttet og mulighetene for forbedrings- og utviklingstiltak.

UiO prioriterer spørsmål om utdanningskvalitet og internasjonalt samarbeid høyt i styringsdialogen med Kunnskapsdepartementet, jf. UiOs tildelingsbrev og utviklingsavtale (vedlegg 405).

4.2 Oversikt over nummererte vedlegg

- 401: UiOs strategi 2030
- 402: UiOs årsplan for 2022
- 403: Eksempel på strategi fra ett av fakultetene
- 404: Eksempel på årsplan fra det samme fakultetet
- 405: UiOs tildelingsbrev for 2022

5. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (2) – ledelsesforankring og kvalitetskultur

Kvalitetsarbeidet skal være forankret i institusjonens styre og ledelse på alle nivåer. Institusjonen skal gjennom kvalitetsarbeidet bidra til å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter

5.1 Redegjørelse som bl.a. kan beskrive følgende punkter (1-2 sider): Beskriv rapporteringslinjer og ansvarsfordeling i kvalitetsarbeidet mellom nivåene ved institusjonen OG beskriv hvordan institusjonen arbeider med å fremme en kvalitetskultur blant ansatte og studenter.

Forankring i styre og ledelse på alle nivåer

Kvalitetsarbeidet inngår i ordinær styrings- og ledelsesstruktur og skal normalt bygge på eksisterende rutiner, ordninger og organer. Fakultetene kan tilpasse ansvarsfordelingen eller legge til arbeidsoppgaver i samsvar med egne satsingsområder og organisatorisk struktur. Det finnes derfor lokale variasjoner i organiseringen av kvalitetsarbeidet.

Universitetsstyret har det overordnede ansvaret for kvaliteten i UiOs utdanninger og vedtar universitetets strategiske plan. Styret utøver ansvaret gjennom å vedta årsplaner og budsjett samt å følge opp UiOs aktiviteter og resultater gjennom virksomhetsrapportene og årsrapporten. Styret diskuterer og fatter vedtak i saker knyttet til fagtilbudet og utdanningsporteføljen og får i tillegg saker om andre aktuelle tema på utdanningsfeltet.

Universitetsledelsen har ansvar for den overordnede koordineringen av kvalitetsarbeidet og for å følge opp resultatene. De har et særlig ansvar for å legge til rette for kvalitetsutvikling av utdanningsvirksomheten og være en drivkraft for det interne kvalitetsarbeidet og erfaringsutvekslingen. Det utøvende ansvaret er tradisjonelt delt mellom viserektor for utdanning og prorektor for forskning.

UiO har tre sentrale kollegiale organer som arbeider med utdanningskvalitet: utdanningskomiteen, forskningskomiteen og læringsmiljøutvalget. Alle bidrar til utvikling av kvalitet i UiOs utdanninger og til at ambisjonene for utdanningsvirksomheten realiseres. De fungerer som møtesteder og arenaer for strategiske diskusjoner mellom universitetsledelsen, fakultetene og henholdsvis studentene og ph.d.-kandidatene. Utdanningskomiteen har et særlig ansvar for helheten i kvalitetsarbeidet.

Rådet for samarbeid med arbeidslivet (RSA) bidrar i kvalitetsarbeidet ved å være et forum for aktiv dialog og erfaringsutveksling mellom UiO og partene i arbeidslivet. Rådet har til formål å bidra til arbeidslivsrelevansen i UiOs studietilbud og er et rådgivende organ for utdanningskomiteen og ledelsen ved UiO. Rådet arbeider med utdanningene på bachelor- og masternivå.

Organiseringen av lederroller og kollegiale organer med ansvar for kvalitetsarbeidet på fakultetene og instituttene framkommer både av UiOs normalregler for henholdsvis fakulteter og institutter og av kvalitetssystemet. Et sentralt grep i kvalitetssystemet er å utforme felles, generelle beskrivelser av utdanningslederrollene både på UiO-nivået, fakultetsnivået og eventuelt instituttnivået. I tillegg skal det være et programråd og en programleder med ansvar for kvalitetssikringen av hvert studieprogram og en emneansvarlig med ansvar for kvalitetssikringen av hvert emne.

En av de mest sentrale oppgavene for utdanningsledere på alle nivåer er systematisk å følge opp og legge til rette for videreutvikling av utdanningsvirksomheten på bachelor-, master- og ph.d.-nivå. Dette skal omfatte både de enkelte studietilbudene og utdanningsvirksomheten som helhet. Oppfølgingsarbeidet i kvalitetssystemet skal også legge opp til bred involvering i diskusjoner av oppnådde resultater, i veivalg og i fremtidige prioriteringer. Kjennetegn ved oppfølgingsarbeidet er at ansvarlige utdanningsledere legger til rette for kollegial involvering og at studentene og ph.d.-kandidatene inkluderes systematisk i arbeidet gjennom sitt eget læringsmiljø.

UiOs arbeid med å fremme en kvalitetskultur

UiO-kulturen er basert på en stor grad av distribuert ansvar og autonomi for de åtte fakultetene innenfor både utdanning, forskning og formidling. Også i kvalitetsarbeidet har UiO tradisjonelt lagt vekt på å ha et distribuert system med lokale tilpasningsmuligheter og stor frihet til å velge evalueringsmetoder og -frekvens. Det har vært viktig at rutiner skal finnes, men de må ikke være like. I tillegg bør det foregå minst mulig rapportering ut over eget organisasjonsnivå. Det er en sentral verdi for UiO at også kvalitetsarbeidet skal være preget av tillit og rom for faglig særpreg.

UiO har en utforskende holdning til begrepet kvalitetskultur, og har hatt dette både før og etter stortingsmeldingen «Kultur for kvalitet». Som et ledd i den fornyede satsingen på utdanning fra 2018 har UiO lagt vekt på gode praksiser for deling av utviklingsarbeid, der åpenhet og etablering av arenaer for kunnskapsutveksling er prioritert. Sentrale forutsetninger for å lykkes med utdannings-satsingen inkluderer:

- gode arenaer for kunnskaps- og erfaringsdeling
- fortsatt utvikling av et godt kunnskapsgrunnlag for beslutninger
- systematisk satsing på utdanningsledelse
- sikring av gode støttefunksjoner for arbeid med utdanningsutvikling

Disse prinsippene og forutsetningene er innarbeidet i den reviderte systembeskrivelsen for kvalitetsarbeidet ved UiO.

LINK har en viktig rolle i å legge til rette for kunnskaps- og erfaringsdeling samt støtte og stimulere til utvikling av undervisning og læring. Med støtte fra UiO sentralt har flere av fakultetene etablert lærings- og ressursentre som koordinerer og støtter utviklingsarbeidet ved det aktuelle fakultetet. På UiO-nivået handler dette blant annet om de årlige utdanningskonferansene, om «Snakk om»-arrangementer for utvikling av studie- og læringsmiljøet og andre arenaer for erfaringsdeling.

UiO har fire sentre for fremragende utdanning og deltar i et femte. Flere av UiOs fagmiljøer er tildelt midler fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, og flere av våre undervisere har vunnet høythengende utdanningspriser. De premierte fagmiljøene bidrar aktivt i kvalitetsarbeidet ved UiO. For å styrke erfaringsdelingen ytterligere, har UiO opprettet Pedagogisk innovasjonsnettverk. Dette er et uformelt nettverk for eksternt støttede spissatsinger, og skal fremme erfaringsdeling på tvers av fagmiljøene ved UiO og legge til rette for kunnskapsspredning utover spissmiljøene. Fokusområder har vært forskningsdrevet innovasjon, metodeutvikling og evalueringsdesign samt løpende erfarings- og kunnskapsdeling.

Det er til sammen utnevnt 15 meritterte undervisere ved UiO de siste tre årene. De meritterte underviserne inngår i UiOs pedagogiske akademi. Akademiet bidrar til å styrke det kollegiale fellesskapet for undervisning, fremmer nytenkning i organisering og gjennomføring av undervisning samt bidrar til kunnskapsutvikling på undervisningsområdet. Dette skjer også ved at de meritterte underviserne brukes av LINK i ulike initiativ og kompetanseutviklingstiltak.

Involvering av studenter og ph.d.-kandidater i utviklingsarbeid har lange tradisjoner ved UiO og de formelle rammene rundt dette er på plass. Vi har likevel opplevd at dette ikke fungerer godt nok på alle enheter og på alle nivåer. Vi har derfor satt i gang et arbeid med å utarbeide retningslinjer og veiledning for studentmedvirkning på fakultets- og instituttnivå.

5.2 Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon (maks 1 side)

Universitetsstyrets retningslinjer og forretningsorden viser hvordan styret behandler saker (vedlegg 501). Den daglige instruksen for universitetsledelsen viser hvordan roller og ansvaret er fordelt i ledelsen (vedlegg 502). Normalreglene for fakulteter (vedlegg 503) og institutter (vedlegg 504) viser hvordan ledelsesstrukturen og -rollene er innrettet på henholdsvis fakultets- og instituttnivå. Det skal finnes utdanningsledere på fakultetsnivå (vedlegg 505) og på instituttnivå (vedlegg 506).

Mandatene for utdanningskomiteen (vedlegg 507), forskningskomiteen (vedlegg 508) og læringsmiljøutvalget (vedlegg 201) viser hvordan de ivaretar kvalitetsarbeidet. Fakultetene har tilsvarende kollegiale organer på sitt nivå. Rådet for samarbeid med arbeidslivet har eget mandat (vedlegg 509).

Studenter og ph.d.-kandidater deltar i kvalitetsarbeidet ved å delta i evalueringer, gjennom å være representert i UiOs kollegiale organer og ulike ad hoc-komiteer. Studentene deltar også gjennom studentdemokratiet og gjennom studentorganene på alle nivåer (vedlegg 510). På UiO-nivået har Studentparlamentets arbeidsutvalg en nøkkelrolle i dialogen med universitetsledelsen. På fakultetsnivå ivaretas dette av de respektive studentutvalgene. UiODoc arbeider for å fremme de akademiske, profesjonelle og sosiale verdiene for ph.d.-kandidatene og postdoktorene (vedlegg 511).

Administrative nettverk for fakultetene og LOS er arenaer for å samrå seg på tvers og bidra til erfaringsutveksling. I kvalitetsarbeidet gjelder dette særlig nettverk for administrative studieledere (vedlegg 512) og forum for forskerutdanning (vedlegg 513), men også kvalitetsnettverket (vedlegg 514) og Si fra-nettverket (vedlegg 515).

Avdeling for studieadministrasjon er systemeier for kvalitetssystemet og gir støtte til fakultetene og til universitetsledelsen i arbeidet med utdanningskvalitet. Seksjon for virksomhets- og økonomistyring bistår og gir råd til universitetsledelsen med virksomhetsstyring, finansiell styring og analyse. Begge avdelingene er omtalt i oversikten over felles koordinering av kvalitetsarbeidet (vedlegg 516).

Informasjon om bakgrunnen for og ambisjonen med UiOs felles og fornyede satsing på utdanning fra 2018 finnes i styrenotatet *En langsiktig og framtidsrettet satsing på utdanning ved UiO* (vedlegg 517). Saken la grunnlaget for utdanningsdelen av UiOs Strategi 2030 ved å oppsummere status for arbeidet med utdanningskvalitet og læringsmiljø. I tillegg tydeliggjorde den hvilke prioriterte områder og virkemidler som ble ansett som mest hensiktsmessige for å nå UiOs ambisjoner på utdanningsfeltet.

Det er iverksatt mange tiltak ved UiO de siste årene for å vise frem og styrke arbeidet med kvalitetskultur. Et av de viktigste tiltakene har vært å styrke allerede etablerte arenaer for kunnskaps- og erfaringsdeling samt etablere flere nye. Utdanningskomiteen har endret arbeidsform med flere seminarer og mer tid til større strategiske diskusjoner, jf. også kapittel 8. Det er etablert en årlig utdanningskonferanse med fokus på studiekvalitet og læringsmiljø (vedlegg 518). Det er etablert rammer rundt meritterte undervisere, sentrene for fremragende utdanning og andre premierte fagmiljøer (vedlegg 519, vedlegg 520).

LINK og de fakultære lærings- og ressursentrene spiller en viktig rolle med å tilgjengeliggjøre kunnskap om undervisning og læring samt å legge til rette for kunnskaps- og erfaringsdeling (vedlegg 521), samt eksempel på tilbudet ved et fakultært ressurscenter (vedlegg 522).

UiOs lederutviklingsprogram for utdanningsledere tilbyr kompetanseutvikling og nettverk for studieprogramledere og andre vitenskapelige og administrative utdanningsledere på institutt- og fakultetsnivå. Programmet har også et begrenset antall plasser for utdanningsledere fra andre universiteter og høyskoler (vedlegg 523).

5.3 Oversikt over nummererte vedlegg

Ansvar og involvering:

- 501: Retningslinjer for universitetsstyret, forretningsorden for styret mm.
- 502: Instruks for den daglige ledelsen ved UiO (rektor og universitetsdirektør)
- 503: Normalregler for fakulteter
- 504: Normalregler for institutter
- 505: Eksempler på mandater for utdanningslederroller på fakultetsnivå
- 506: Eksempler på mandater for utdanningslederroller på instituttnivå
- 507: Mandat for utdanningskomiteen
- 508: Mandat for forskningskomiteen
- 509: Mandat for råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA)
- 510: Oversikt over studentdemokratiet ved UiO
- 511: Beskrivelse av UiODoc
- 512: Mandat for nettverket for administrative studieledere
- 513: Mandat for forum for forskerutdanning
- 514: Mandat for kvalitetsnettverket
- 515: Mandat for Si fra-nettverket
- 516: Oversikt over felles koordinering av kvalitetsarbeidet

Kvalitetskultur:

- 517: Styresak 6. februar 2018 om satsing på utdanning
- 518: Eksempel på program for utdanningskonferansen ved UiO
- 519: Nettside om fremragende utdanning ved UiO – SFU og Pedagogisk akademi
- 520: Mandat for eller informasjon om PIN-nettverket
- 521: Oversikt over LINKs tilbud og støttemateriale
- 522: Eksempel på mandat/beskrivelse for et fakultært læringscenter
- 523: Nettside om utdanningslederprogrammet

6. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (3) – systematisk kontroll av studietilbudene

Institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstillere kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-4 og kapittel 2 i denne forskrift.

6.1 Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon (maks 1 side)

UiO er en stor institusjon, og svært mange aktører er involvert i det daglige arbeidet med kvalitetssikring og videreutvikling av utdanningsporteføljen. Det er krevende å utforme systematiske ordninger for dette uten å bli svært instrumentelle, med den risikoen det medfører for å utløse motstand og manglende oppfyllelse av rutinene. På dette punktet trenger derfor UiO en balansert tilnærming som både tar hensyn til regelverkets krav og til behovet for hensiktsmessige ordninger.

UiO har flere mekanismer som legger til rette for at studietilbudene tilfredsstillere kravene til akkreditering i KDs og NOKUTs regelverk. Mekanismene skal også legge til rette for at studietilbudene tilfredsstillere UiOs egne krav, for eksempel til innholdet i program- og emnebeskrivelser.

- Rutinene for etablering av studieprogram (vedlegg 601): Fakulteter som ønsker å etablere nye studieprogram må kort gjøre rede for faglig og strategisk begrunnelse for forslaget og ressurser som skal være tilknyttet programmet. I etterkant av etableringen fastsetter fakultetet programbeskrivelsen, inkludert konkrete læringsutbyttebeskrivelser. Kravene til akkreditering blir tatt hensyn til både gjennom styrebehandlingen og fakultetets oppfølging.
- Skriveveiledning for programbeskrivelser (vedlegg 602): Disse angir hvilke elementer som inngår i en programbeskrivelse, hvilke føringer UiO har satt for innholdet i elementene og hvilken status de ulike elementene har med hensyn til vedtaksstatus og -organ. UiO har også skriveveiledninger for emnebeskrivelser, emnegruppebeskrivelser og utvekslingsavtaler. Her inngår veiledning om formulering av gode læringsutbyttebeskrivelser og bruk av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Arbeidsprosessen framkommer av årshjulet for studieinformasjon på nett (vedlegg 603).
- Periodiske programevalueringer: Disse består av en egevaluering og en ekstern evaluering, jf. kapittel 3. Egevalueringen koordineres av programledelsen og baseres på evalueringsmaterialet som er samlet opp i perioden. Egevalueringen skal også omfatte en kortfattet gjennomgang av kravene i NOKUTs studietilsynsforskrift, inkludert programmets læringsutbyttebeskrivelser og forholdet til undervisnings- og vurderingsformene som brukes.

Enhetene benytter funksjons- og bemanningsplaner i den langsiktige planleggingen av fagmiljøenes størrelse og kompetanse (vedlegg 604). De fleste enhetene har også mer kortsiktige bemanningsplaner der undervisningen behandles/planlegges mer spesifikt. Disse kan ha noe ulikt format, og behandles typisk i program- eller utdanningsutvalg.

Fakultetene har også egne prosesser som legger til rette for jevnlig oppfølging av programmene. Vi legger ved et eksempel på SVs årlige programgjennomgang (vedlegg 605).

UiO vedtok i 2019 reviderte retningslinjer for hvordan utdanningsfaglig kompetanse skal dokumenteres og vurderes (vedlegg 606). Retningslinjene legger prinsippene fra *Scholarship of Teaching and Learning* (SOTL) til grunn for den utdanningsfaglige kompetansen og gjelder både ved ansettelse og ved søknad om opprykk i undervisnings- og forskningsstillinger.

6.2 Oversikt over nummererte vedlegg

- 601: Rutine for etablering, endring og nedlegging av studietilbud
- 602: Skriveveiledning for programbeskrivelser
- 603: Årshjul for studieinformasjon på nett
- 604: Eksempel på bemanningsplan for undervisning fra et fakultet eller institutt
- 605: Eksempel på fakultetsprosess: årlig programgjennomgang ved SV (avklare).
- 606: Retningslinjer for dokumentasjon og vurdering av utdanningsfaglig kompetanse

7. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (4) – systematisk innhenting av informasjon

Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.

7.1 Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon (maks 1 side)

Det er en grunnleggende målsetning at UiOs kvalitetsarbeid skal ta utgangspunkt i oppdatert faglig og utdanningsfaglig kunnskap, jf. kapittel 4. UiO har behov for et bredt kunnskapsgrunnlag der både kvalitativ og kvantitativ informasjon og forsknings- og utviklingsaktiviteter inngår. Kunnskapsgrunnlaget skal gi informasjon, analyser og data for utvikling og læring og gi ledere på alle nivåer et grunnlag for beslutninger. Hovedkomponentene i kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsarbeidet er beskrevet i systembeskrivelsen (vedlegg 101) og på en egen nettside (vedlegg 701).

Den delen av kunnskapsgrunnlaget som fremdeles er i støpeskjeen, er arbeidet med et mer helhetlig grep om undersøkelser og analyser. Stort lokalt ansvar for kvalitetsarbeidet, samt erfaringer med at aggregerte data ofte har liten verdi i det daglige kvalitetsarbeidet, har bidratt til at det foreligger få analyser der man systematisk gjør vurderinger av institusjonell kvalitetsutvikling over tid. UiO har for eksempel samlet inn og diskutert data om frafall og gjennomføring, men dette temaet har hatt et særskilt fokus både lokalt og institusjonelt på grunn av koblingen til de økonomiske rammevilkårene. I 2022 startet UiO derfor et arbeid for å se på hvordan denne delen av kunnskapsgrunnlaget kan styrkes og hvilke premisser som bør ligge til grunn for dette. I dette inngår også å diskutere om det er behov for et styrket institusjonelt eierskap til undersøkelser og analyser av data. Diskusjonene er beskrevet i sak til utdanningskomiteens møte i januar 2022 (vedlegg 702) og seminar i mars 2022 (vedlegg 703). UiO har også en felles nettside for undersøkelser og analyser (vedlegg 704).

UiO er også i ferd med å vurdere hvilken plass læringsanalyse kan og bør ha i kvalitetsarbeidet. Læringsanalyse kan både forbedre kunnskapsgrunnlaget for kvalitetsarbeidet og gi rom for mer støtte og tilbakemeldinger til studentene og ph.d.-kandidatene. En arbeidsgruppe ledet av professor Malcolm Langford har derfor vurdert juridiske, personvernmessige og etiske spørsmål knyttet til å etablere læringsanalyse som en pågående og systematisk aktivitet ved UiO – der oppgaven er å utforme prinsipper som kan ligge til grunn for en institusjonell policy for hvordan læringsanalyse kan utformes. Rapporten er på intern høring ved UiO med høringsfrist 1. oktober 2022 (vedlegg 705).

Det er det faglige og utdanningsfaglige utviklingsarbeidet som først og fremst driver utdanningskvaliteten og læringsmiljøet framover. Ulike forsknings- og utviklingsaktiviteter bidrar til at kvalitetsarbeidet bygger på oppdatert kunnskap om utdanning og læring i tillegg til datainnsamling gjennom emne- og programevalueringer, undersøkelser og analyser mm. LINK har et særlig ansvar for å skape arenaer som stimulerer forsknings- og utviklingsaktivitetene, og for å identifisere og systematisere forskning om utdanning, undervisning og læring som har relevans for utviklingen av et bredt kunnskapsgrunnlag for kvalitetssystemet (vedlegg 706).

Våren 2020 ble det gjennomført store og raske endringer i undervisningen som følge av pandemien og de nasjonale smitteverntiltakene. Våren og sommeren 2020 gjennomførte UiO tre felles undersøkelser for å få mer informasjon om hvordan studenter, ansatte og utdanningsledere opplevde endringene som fant sted i denne perioden (vedlegg 707). Om lag 10 000 studenter, 800 ansatte og 50 utdanningsledere ga innspill som ble en viktig del av kunnskapsgrunnlaget vårt for det videre arbeidet. UiO gjennomførte en ny studentundersøkelse i 2021 for å vurdere effekten av tiltakene og videre utviklingsbehov.

7.2 Oversikt over nummererte vedlegg

- 701: Nettsiden om kunnskapsgrunnlaget
- 702: UK-sak januar 2022
- 703: UK-seminar mars 2022
- 704: Nettsiden om undersøkelser og analyser
- 705: Rapport om læringsanalyse og GDPR (sammendrag)
- 706: LINKs ressursside, bl.a. med rapporter/kunnskapsoppsummeringer på relevante tema.
- 707: Innkallinger/UK-sak(er) om koronaundersøkelsene + ev. CELL-undersøkelsen.

8. Studietilsynsforskriften, § 4-1 (5) – bruk av kunnskap til utvikling

Kunnskap fra kvalitetsarbeidet skal brukes til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og avdekke eventuelt sviktende kvalitet. Sviktende kvalitet skal rettes opp innen rimelig tid.

8.1 Redegjørelse som bl.a. kan besvare følgende spørsmål (1-2 sider): Hvordan bruker UiO kunnskap fra kvalitetsarbeidet systematisk til å utvikle kvaliteten i studietilbudene og til å avdekke og rette opp eventuelt sviktende kvalitet?

Utdanningsledere på alle nivåer følger opp og legger til rette for videreutvikling av utdanningsvirksomheten på bachelor-, master- og ph.d.-nivå. Dette omfatter både de enkelte studietilbudene og utdanningsvirksomheten som helhet. Resultatene av oppfølgingen dokumenteres gjennom referater, rapporter eller på andre måter, med særlig fokus på avtaler om utviklingstiltak.

Utgangspunktet for organiseringen av oppfølgingsarbeidet er at saker som krever oppfølging skal tas tak i på lavest mulige nivå. Det er i utgangspunktet ikke behov for å rapportere sakene videre, med mindre det trengs støtte fra overordnet nivå for å løse saken.

Oppfølgingsarbeidet i kvalitetssystemet legger opp til bred involvering i diskusjoner av oppnådde resultater, i veivalg og i fremtidige prioriteringer. Kjennetegn ved arbeidet er at utdanningsledere legger til rette for kollegial involvering og at studentene og ph.d.-kandidatene inkluderes systematisk i arbeidet gjennom sitt eget læringsmiljø. Det skal finnes møteplasser og arenaer der representanter for vitenskapelig ansatte, studenter/ph.d.-kandidater, administrasjon og ledelse i felleskap kan identifisere utfordringer og muligheter i oppfølgingsarbeidet og dele kunnskap og erfaringer.

UiO-nivåets oppfølging blir koordinert av viserektor for utdanning og prorektor for forskning, og de administrative avdelingene for henholdsvis studieadministrasjon, forsknings- og innovasjonsadministrasjon og økonomi- og virksomhetsstyring har sentrale roller i tilretteleggingen av arbeidet. Dersom det oppstår saker som krever diskusjon på tvers av UiO, gjøres dette primært i utdanningskomiteen, forskningskomiteen eller i relevante administrative nettverk.

De siste årene er det flere eksempler på saker der det gjennom kvalitetsarbeidet er påvist felles utfordringer og som har blitt tatt tak i på institusjonsnivået. Dette omfatter blant annet:

- Oppfølging av tallmateriale om gjennomføring og frafall, hvor det er påvist at både UiO som helhet og enkelte studieprogram har hatt utfordringer. Dette arbeidet har omfattet utarbeidelse av statistikk og analyser, diskusjon i kollegiale organer og forberedelse av tiltak i UiOs og fakultetenes årsplaner.
- Det pågående utviklingsarbeidet som ser på mulighetene for forenkling og fleksibilitet i UiOs utdanninger og mer samordnet forvaltning av studieporteføljen, jf. også kapittel 9. Dette arbeidet har omfattet en egen arbeidsgruppe som utarbeider diskusjonsgrunnlag, interne høringer, diskusjon i kollegiale organer og beslutninger om veivalg og overordnede prioriteringer i universitetsstyret.
- Innføring av et nytt støttesystem for emneevaluering. En kartlegging i 2019 viste at UiO brukte mye ressurser på emneevaluering, at løsningene var til dels fragmenterte og manglet teknisk støtte, og et ønske om mer pedagogisk veiledning og støtte. UiO piloterer derfor et nytt støttesystem for emneevaluering i 2022, hvor både LINK og fakultetene deltar.

- Arbeidet med karrierestøtte for forskere i tidlig karrierefase. Det er avdekket behov for å ta et tydeligere grep om karrierestøttearbeidet både sentralt og ved enhetene slik at dette blir bedre integrert i det forskningsfaglige og det forskningsadministrative arbeidet.

Den formelle oppfølgingen av fakultetenes måloppnåelse og resultater på både bachelor-, master- og ph.d.-nivå skjer i virksomhetsstyringen. Den direkte, dialogbaserte oppfølgingen er imidlertid ulik mellom henholdsvis utdanningene på bachelor- og masternivå og utdanningene på ph.d.-nivå, både på grunn av den tradisjonelle inndelingen av utdanningslederroller og kollegiale organer og fordi volumet av utdanningsvirksomheten på bachelor- og masternivå er mye større enn på ph.d.-nivå.

Viserektor for utdanning følger opp kvalitetsarbeidet gjennom årlige bilaterale samtaler med utdanningsleder og administrativ studieleder på hvert fakultet. De bilaterale samtalen fungerer blant annet som arena for å stille spørsmål om resultater og kvalitet.

På ph.d.-nivå er oppfølgingen mindre formalisert. Prorektor for forskning følger opp ph.d.-programmene gjennom dialog om konkrete tema og ad hoc-saker med fakultetene, enten bilateralt med hvert fakultet eller med alle fakultetene i forskningskomiteen.

De utvalgte programmene som dokumenterer kriterium 4-1 (5) viser eksempler på oppfølgingsarbeid på fakultets- og instituttnivå. Vi viser til deres dokumentasjon for mer informasjon om hvordan dette løses på programmene og enhetene.

8.2 Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon (maks 1 side)

På UiO-nivået foregår oppfølgingen av resultatene fra kvalitetsarbeidet først og fremst i universitetsledelsen, i sentrale kollegiale utvalg, i administrative nettverk og i støtteenhetene, jf. kvalitets-systemet kapittel 4 (vedlegg 101). Større saker legges også fram for universitetsstyret. Vedlagt er eksempler på møteinnkallinger og protokoller/referater fra universitetsstyret, utdanningskomiteen, forskningskomiteen, læringsmiljøutvalget og rådet for samarbeid med arbeidslivet. Vi legger også ved eksempler på innkallinger til utdanningskomiteens underutvalg for hhv. studiekvalitet og IT i utdanning samt for den digitale treffetiden (vedlegg 801).

Utdanningskomiteens årshjul viser komiteens oppfølging av kvalitetsarbeidet (vedlegg 802). Årshjulet legger til rette for at komiteen har rom for mer grundige og strategiske diskusjoner i møtene sine. Dette betyr ikke at det kun er disse sakene som diskuteres i komiteen, men at UiO har en plan for systematisk diskusjon av utvalgte større temaer. Mindre og løpende saker følges opp i den digitale treffetiden. Underutvalgene for kvalitetsarbeid og IT i utdanning utreder og forbereder saker på sine respektive felter for diskusjon i komiteen.

De bilaterale samtalen mellom viserektor og utdanningsleder og studieleder på hvert fakultet handler om oppfølging av det systematiske kvalitetsarbeidet. I 2022 handlet samtalen også om UiOs nye klima- og miljøstrategi. Det er også rom for å diskutere fakultetsspesifikke temaer. Vi legger ved eksempel på innkalling til og oppsummering fra bilateral samtale med [fakultet] (vedlegg 803).

Vi legger ved kortfattet dokumentasjon som viser arbeidet med de utvalgte eksemplene:

- Oppfølging av tallmateriale om gjennomføring og frafall (vedlegg 804)
- Forenkling og fleksibilitet i UiOs utdanninger (vedlegg 805)
- Innføring av et nytt støttesystem for emneevaluering (vedlegg 806)
- Arbeidet med karrierestøtte for forskere i tidlig karrierefase (vedlegg 807)

8.3 Oversikt over nummererte vedlegg

- 801: Eksempler på utdrag fra agendaer og protokoller/referater/oppsummeringer for:
 - Universitetsstyret
 - Utdanningskomiteen
 - Forskningskomiteen
 - Læringsmiljøutvalget
 - Råd for samarbeid med arbeidslivet
 - Utdanningskomiteens underutvalg for studiekvalitet
 - Utdanningskomiteens underutvalg for IT i utdanning
 - Utdanningskomiteens digitale treffetid
- 802: Utdanningskomiteens årshjul
- 803: Bilaterale samtaler – eksempel på agenda og oppsummering
- 804: Kortfattet dokumentasjon om eksempel 1
- 805: Kortfattet dokumentasjon om eksempel 2
- 806: Kortfattet dokumentasjon om eksempel 3
- 807: Kortfattet dokumentasjon om eksempel 4

9. Studietilsynsforordningen, § 4-1 (6) – utvikling av den samlede studieporteføljen

Resultater fra kvalitetsarbeidet skal inngå i kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje.

9.1 Redegjørelse som bl.a. kan besvare følgende spørsmål (1-2 sider): Hvordan inngår resultater fra kvalitetsarbeidet i kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av UiOs samlede studieportefølje?

Forvaltningen av UiOs utdanningsportefølje

Utviklingen i hvert studieprogram og i utdanningsporteføljen som helhet skjer både gjennom etablering og nedlegging av studieprogram og gjennom større og mindre endringer over tid i studieretninger, emnegrupper og emner. Kvalitetssystemet sørger for et godt kunnskapsgrunnlag for de vurderingene som gjøres av utdanningsledere og kollegiale organer på alle nivåer. Endringer kan imidlertid også komme som en følge av endrede rammevilkår, for eksempel i forbindelse med tilførsel eller omdisponering av studieplasser.

I forvaltningen av UiOs utdanningsportefølje er det lagt opp til stor handlefrihet for fakultetene når det gjelder håndteringen av egen portefølje. En av de fremste målsetningene med organiseringen av arbeidet har vært å gi rom for at styret og universitetsledelsen kan delta i overordnede, strategiske vurderinger i utviklingen av utdanningsporteføljen, for eksempel etablering og nedlegging av fag og studieprogram, mens oppfølgingen overlates til fakultetene selv.

UiOs forskerutdanninger følger ikke den samme syklusen som utdanningene på bachelor- og master-nivå. Ph.d.-programmene er brede og inkluderer hele den faglige porteføljen ved hvert fakultet. Ph.d.-kandidatens prosjekter og utdanningsløp er langt mer individuelt tilpasset enn på lavere nivåer. Ph.d.-programmene fungerer derfor i større grad som generelle og stabile rammer for kandidatens forskerutdanning. De mest aktuelle felles diskusjonene på tvers av UiO handler blant annet om utvikling av ferdighetsopplæring, veilederopplæring og karrierestøtte for yngre forskere.

Fleksibilitet og forenkling i UiOs utdanninger

Gjennom de siste årenes satsing på utdanning er det lagt et solid grunnlag for videreutvikling av UiOs utdanningsportefølje. I den vanskelige koronaperioden har vi kunnet trekke veksler på det systematiske arbeidet for forvaltning og utvikling av utdanningene samt et styrket fokus på utdanningsledelse. Den raske digitaliseringen har lært oss mye om hva som fungerer, og ikke fungerer, og hva som trengs av støtte og veiledning. Vi har sett verdien av en solid kunnskaps- og teknologibase og kompetente og hardtarbeidende ansatte og studenter.

UiO blir møtt av sterke og tydelige forventninger fra samfunnet og myndighetene knyttet til hvordan vi innretter utdanningene våre med hensyn til arbeidsrelevans, internasjonalisering og bærekraft. Ikke minst er det et økt fokus fra samfunnet rundt oss på livslang læring. Studentene viser interessen og ønskene sine både gjennom hvilke utdanninger de søker seg til og hvilke veier de tar gjennom utdanningsporteføljen vår.

UiO arbeider for en tettere integrasjon av forskning, utdanning og kunnskap i bruk. Ambisjonene frem mot 2030 er nedfelt i UiOs strategiplan, og disse er nylig supplert med den nye klima- og miljøstrategien, samt gjennom at UiO har tatt lederskapet i den Europeiske Circle U.-alliansen der nye former for studentmobilitet, internasjonalisering og utdanningssamarbeid utforskes. UiOs fakulteter og fagmiljøer støtter opp om et høyt ambisjonsnivå for UiOs utdanningsvirksomhet.

Sentrale tema i arbeidet er forskningsnærhet og arbeidslivsrelevans, fleksibilitet og tverrfaglighet, livslang læring samt gjennomføring og frafall.

Våren 2020 satte daværende prorektor Gro Bjørnerud Mo ned en arbeidsgruppe som skulle drøfte UiOs rammer og vilkår for kvalitetsutvikling og fagfornyelse. Hvordan se kvalitetssystem og porteføljeutvikling bedre i sammenheng? Hvordan balansere studenters og fagmiljøers ønsker om fleksibilitet opp mot kontinuiteten i porteføljeutviklingen og tilsynsaspektene i kvalitetssystemet? Arbeidsgruppen har levert flere rapporter om både videreutvikling av kvalitetssystemet og om forvaltningen av studieporteføljen.

UiOs forvaltning av studieplasser og opptaksrammer på bachelor- og masternivå

UiO mottar finansiering fra KD som er koblet med en forventning om hvor mange studieplasser UiO skal ha. Departementets forståelse av en studieplass i denne sammenhengen er at det tilsvarer én avlagt 60-studiepoengsenhet. Studieplasser er både i KDs og UiOs finansieringsmodell et verktøy for å fordele ressurser. Ved innføringen av ny finansieringsmodell i 2002 var det i prinsippet balanse mellom departementets bevilgning og UiOs aktivitetsnivå, noe som blir ansett som en grunnleggende forutsetning for å kunne tilby utdanning av høy kvalitet.

For å opprettholde en god balanse mellom bevilgningen og UiOs aktivitetsnivå bruker UiO opptaksrammer for å regulere inntaket av studenter. Opptaksrammen vedtas av rektor på fullmakt fra universitetsstyret og angir hvor mange studenter som skal tas opp på hvert studieprogram. Opptaksrammen er basert på antall studieplasser, men tar også hensyn til forventet frafall underveis i studieprogrammene. Målsetningen med opptaksrammen er todelt: den skal bidra til at studentopptaket er høyt nok til å oppnå en tilstrekkelig studiepoengproduksjon, og den skal bidra til at studenttallet ikke blir for høyt sammenlignet med ressursene som er tildelt hvert studieprogram.

Opptaksrammene er dermed en type intern hjelpestørrelse for dimensjoneringen av studietilbudet. Opptaksrammene henger nøye sammen med antallet vitenskapelig ansatte på hver enhet og i hvert fagmiljø og hvilken kompetanse de har. Dimensjonering av utdanningskapasiteten er dermed reelt sett styrt av størrelsen og profilen på fagmiljøene. Dersom det skal gjøres endringer i disse grunnleggende vilkårene for utdanning av høy kvalitet, krever det grundige prosesser og et langt tidsperspektiv. Dette medfører også at UiOs utdanningsportefølje i stor grad utvikler seg ved inkrementelle endringer over tid.

UiOs arbeid med virksomhetsstyring

Virksomhetsstyring ved UiO har som mål å sikre oppfyllelse av virksomhetens mål gjennom å sette strategisk retning, fastsette økonomiske rammer, fastsette mål for virksomheten, måle resultater og sammenligne med målene samt bruke denne informasjonen til oppfølging og læring for å utvikle og forbedre virksomheten. Virksomhetsstyringen har et særlig fokus på målsetningene i UiOs strategi- og årsplaner, men dekker hele bredden av UiOs aktivitet.

Opplegget for virksomhetsstyring inneholder flere prosesser som skal sørge for tydelige føringer og tilstrekkelig rapportering mellom henholdsvis UiO-nivået og fakultetene og mellom fakultetene og instituttene. Dette inkluderer fordeling og budsjettarbeid, virksomhetsrapportering og dialogmøter. Problemstillinger knyttet til utdanningskvalitet er en del av universitetsledelsens styringsdialog med fakultetsledelsen.

Virksomhetsrapportene inneholder informasjon om oppfølging av UiOs årsplan, gjennomføring av aktiviteter, oppnådde resultater og økonomi. Rapporten er dynamisk i innhold og baseres på enhetenes ledelseskommenterer og aktuelle analyser og kartlegginger utført av LOS.

9.2 Leseveiledning for vedlagt dokumentasjon (maks 1 side)

Årshjulet for programportefølje og opptakskrav viser behandlingen av saker om etablering og nedlegging av studieprogram og fastsettelse av opptakskrav (vedlegg 901). Myndighetsfordelingen viser hvilket nivå som behandler hvilke saker (vedlegg 902). Vedlagt er også et eksempel på en porteføljesak til universitetsstyret fra 2022 (vedlegg 903) samt eksempel på innmelding fra ett av fakultetene (vedlegg 904). Disse sakene henger nøye sammen med enhetenes saker om bemanning samt med enhetenes og UiOs saker om budsjettfordeling.

Tidligere prorektor Gro Bjørnerud Mo satte ned en arbeidsgruppe som skulle drøfte UiOs rammer og vilkår for kvalitetsutvikling og fagfornyelse. Arbeidsgruppens rapport fra juni 2021 (vedlegg 905) ble brukt som grunnlag for sak til universitetsstyret i mars 2022 (vedlegg 906).

Universitetsstyret har jevnlig seminarer om utvalgte strategiske tema, også utdanning. Vi legger ved eksempel på agenda for universitetsstyrets seminar i september 2021 (vedlegg 907).

UiOs årshjul for virksomhetsstyring og generelle retningslinjer for virksomhetsrapportering viser hvordan disse prosessene behandles i organisasjonen og forberedes for universitetsstyret (vedlegg 908, vedlegg 909). Virksomhetsrapportene har følgende fokus for hvert tertial:

- 1. tertial: oppfølging av resultater
- 2. tertial: status på gjennomføring av UiOs årsplan
- 3. tertial: vurdering av status i et langtidsperspektiv

Vedlagt er eksempler på virksomhetsrapporter for hver kategori (vedlegg 910, vedlegg 911, vedlegg 912). I koronaperioden er det gjort endringer i rapporteringsopplegget for å lette rapporteringsbyrden for fakultetene, og vi legger derfor ved rapporteksempler fra ulike år.

Fordeling er det begrepet UiO bruker om intern viderefordeling av bevilgningen på post 50 fra Kunnskapsdepartementet. Fordelingen utgjør omkring 70% av de samlede økonomiske rammene UiO disponerer. Føringer og styringssignaler for fordeling og årsplan vedtas årlig av universitetsstyret. Føringer og styringssignalene konkretiseres overfor fakulteter og tilsvarende enheter i plandialoger og disponeringsskriv. Vedlagt er eksempel på fordelingssak til universitetsstyret (vedlegg 913) og eksempel på disponeringsskriv til ett av fakultetene (vedlegg 914).

9.3 Oversikt over nummererte vedlegg

- 901: Årshjul for arbeidet med studieporteføljen (oppdatere i lys av UKs nye årshjul)
- 902: Myndighetsfordeling for arbeidet med studieporteføljen
- 903: Eksempel på porteføljesak til universitetsstyret – bruke 2022-varianten
- 904: Eksempel på innmelding fra ett av fakultetene til porteføljesaken (avklare)
- 905: Rapport fra porteføljeprojektet
- 906: Styresak fra porteføljeprojektet mars 2022
- 907: Eksempel på agenda for seminar for universitetsstyret
- 908: Årshjul for virksomhetsstyring
- 909: Generelle retningslinjer for virksomhetsrapportering
- 910: Eksempel på virksomhetsrapporter for første tertial
- 911: Eksempel på virksomhetsrapporter for andre tertial
- 912: Eksempel på virksomhetsrapporter for tredje tertial
- 913: Eksempel på fordelings sak til universitetsstyret – bruke 2022-varianten
- 914: Eksempel på disponeringskriv til ett av fakultetene

Vedlegg

Her setter vi inn de konkrete vedleggene, sortert etter hvert kriterium og nummerert i tråd med leseveiledningen på hvert kriterium.